

simpozija smo pridobili še nove muzeološke spodbude za nadaljnje delo. Poleg Branderburških vrat in drugih znamenitosti mesta smo si nedaleč ob biblioteke BBF ob reki Spree ogledali tudi galerijo na prostem. Tu smo našli najdaljši del ohranjenega berlinskega zidu, katerega padec je zaznamoval tok zgodovine in česar se vsebinsko dotaknemo tudi na stalni razstavi Slovenskega šolskega muzeja.

Tridnevni simpozij šolskih muzejev kaže, da se poleg spreminjajočih se muzejev izobraževanja spreminjajo tudi njihova srečanja. 19. simpozij v Berlinu je bil priložnost za učenje, deljenje izkušenj, izzivov in primerov dobrih praks, predvsem pa je bil priložnost za povezovanje in navezovanje stikov za nadaljnje sodelovanje s kolegi iz sorodnih muzejev v tujini.

Maja Hakl Saje, Marjetka Balkovec Debevec, Mateja Ribarič, Branko Šuštar

Zgodovina izobraževanja na konferenci ECER v Glasgowu avgusta 2023. Vrednotenje različnosti v izobraževanju / The Value of Diversity in Education

Vedno je zanimiv pogled na zgodovino izobraževanja od zunaj. Kaj zanima druge muzeje, šole in raziskovalce pedagoške in šolske zgodovine? Poleg 19. mednarodnega simpozija šolskih muzejev, ki je potekal junija 2023 v Berlinu, sta bili v tem letu še dve mednarodni konferenci o zgodovini izobraževanja: ISCHE in ECER. Sredi kar prevročega počitniškega julija je bila na univerzi Eötvös Loránd University v ne tako oddaljeni Budimpešti že 44. letna konferenca ISCHE (International Standing Conference for the History of Education).¹ Potekala je na temo šolskih reform (Histories of Education and Reform: Traditions, Tensions and Transitions) in nekaj vtisov o konferenci je dostopnih tudi na spletu.² Tudi v letu 2022 je bila konferenca ISCHE organizirana pravzaprav v naši soseščini, v prav tako dosegljivem Milanu, kjer je bila v lepih prostorih na Katoliški univerzi v ospredju izobraževalna tehnologija oz. učila. S temo, ki je vsebinsko blizu tudi pedagoškim muzejem, se lahko seznanimo tudi v spletni knjigi povzetkov. Slovenski prispevek na tem vsebinsko živahnem letnem srečanju ISCHE je predstavil v mednarodni perspektivi nekaj učbenikov v slovenščini in hrvaščini, ki so okoli leta 1914 izšli doma in v izseljenstvu.³

Na veliki letni pedagoški konferenci ECER (European Conference on Educational Research), ki jo z več kot 3000 udeleženci pripravlja EERA (European Educational Research Association), je tematika zgodovine izobraževanja le en

1 ISCHE, <https://www.ische.org/ische-conference/past-conferences/>

2 ISCHE 44, <http://www.reformpedagogiaegyseg.hu/ische-44/>

3 B. Šuštar, New ABC Books in The Homeland And Emigration – Primers in South Slavic Languages Around 1914 in AustriaHungary, Chile And USA, pp. 122–123, <https://www.ische.org/wp-content/uploads/2023/01/Book-of-Abstract-ISCHE-43-rev.pdf>

segment, ki ga tu pokriva ena izmed več kot tridesetih tematskih povezav – mrež (network 17 Histories of Education) in kakšnih 60 do 70 navdušencev za takšne teme. V letu 2022 je bila konferenca ECER v nam malo težje dostopnem armenskem Erevanu. Kot poročajo, je konferenca tam uspešno potekala na temo izobraževanja v spreminjajočem se svetu, delno tudi po spletu.⁴ Letošnjo konferenco ECER so konec avgusta pripravili na Škotskem, na Univerzi Glasgow (University of Glasgow) na temo vrednotenja različnosti izobraževanja (The Value of Diversity in Education and Educational Research).⁵ Univerza je bila ustanovljena sredi 15. stoletja z bulo papeža Nikolaja V. in s prizadevanji kralja Jakoba II. Škotskega. Od 1870/71 Univerza Glasgow deluje na griču na zahodnem koncu mesta v historično zasnovanem kompleksu univerzitetnih stavb s stolpom. Impresivna poslopja so bila zgrajena v historičnem stilu v duhu nekdanjih samostanskih kompleksov s predavalnicami, spominjajočimi na razsežne gotske cerkvene prostore. Sodobni del univerzitetnih stavb s knjižnico v vsaj 10-nadstropni stolpnici, galerijo, predavalnicami in študentski domovi, pa je čisto modern.

V tem historično zasnovanem univerzitetnem kompleksu kljub označbam sicer ni bilo lahko najti predavalnic, a te so bile imenitne, izžarevale so študijsko vzdušje in posredovale zgodovinsko razsežnost. Lep del predstavitev zgodovine izobraževanja je potekal v obsežni predavalnici Galerija Kelvin (Kelvin Gallery) v IV. nadstropju stavbe Gilbert Scott, nekaj pa v predavalnici 355 v III. nadstropju iste stavbe. Za ključna predavanja konference pa so poiskali res največje univerzitetne dvorane. Takšnih predavanj – ta so dostopna na spletu – je bilo kar šest, po dve hkrati.⁶ Takšno je bilo tudi predavanje 24. avgusta v razsežni dvorani študijske stavbe James McCune Smith, poimenovani po prvem Afroameričanu, ki je leta 1837 doštudiral medicino na univerzi v Glasgowu. Pod naslovom Curriculum Making Across Education Systems: the Value of Diverse Voices je prof. Mark Priestley, University of Stirling, predaval o vrednosti različnih glasov v pomenotnih izobraževalnih sistemih. Avtor se je zavzemal za lokalne učne načrte, njihovo kulturno raznolikost, zraslo iz potreb skupnosti. Spraševal se je, kako priti z vključevanjem različnih glasov do bolj heterogenega kurikulumu, ki bi bolj ustrezal izobraževalnim potrebam mladih in lokalnih skupnosti. Kurikulum je dogovor in učitelji naj ne zavračajo sprememb zaradi strahu pred odgovornostjo, je spodbujal predavatelj.

Pri mreži 17 Zgodovine izobraževanja so predstavljeni prispevki, ki so s povzetki, metodologijo in viri dostopni tudi na spletni strani ECER.⁷ Prvi dan (22. 8.) so se pričele obravnave dekliškega šolstva v Kongu (Serena Iacobo), politične raz-

4 Education in a Changing World: The impact of global realities on the prospects and experiences of educational research, <https://eera-ecer.de/previous-ecers/ecer-2022-yerevan>

5 ECER, <https://eera-ecer.de/ecer-2023-glasgow>

6 Keynote Speakers, <https://eera-ecer.de/ecer-2023-glasgow/ecer-programme/keynote-speakers>

7 Network Sessions as ECER 2023 – Network: 17. Histories of Education: <https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/28/network/771>

Eno od osrednjih predavanj na konferenci ECER 2023 v Glasgowu je imel prof. Mark Priestley z Univerze Stirling. Med predavanjem 24. 8. o šolskem kurikulumu (Vse fotografije je posnel avtor prispevka).

prave na Švedskem 1946–1975 o pripravljenosti na šolo (Christian Lundahl, Anna Ahlgren), posebnega šolstva v okviru reformne pedagogike 1880–1940, zlasti dela belgijskega socialnega pedagoga Alexandra Herlina (Pieter Verstraete, KULeuven). Predstavljena je bila tudi moralizirajoča kampanja v portugalskem filmu od 1937 do 50. let 20. stoletja (Ana Luísa Paz, Univerza Lizbona). O učiteljicah in mejah sprejemljive drugačnosti je ob delovanju Minette Jee kot napredne vzgojiteljice na več mestih v Veliki Britaniji, Maroku in Avstraliji od poznih 30. do 80. let 20. stoletja razpravljala Kay Whitehead, Univerza Južne Avstralije (University of South Australia). Okrogla miza o razvejadi zgodovini šolstva je v sodelovanju dunajske univerze (Synne Myrebøe, Hans Schildermans, Daniel Troehler) in raziskovalcev iz Norveške (Merethe Roos, Kim Helsvig) nakazala možnosti za dialog med različnimi vidiki zgodovine izobraževanja oz. perspektivami, saj izobraževanje kot osrednja razsežnost družbenega, kulturnega in političnega življenja presega raziskave o šoli in je interdisciplinarno področje raziskovanja.

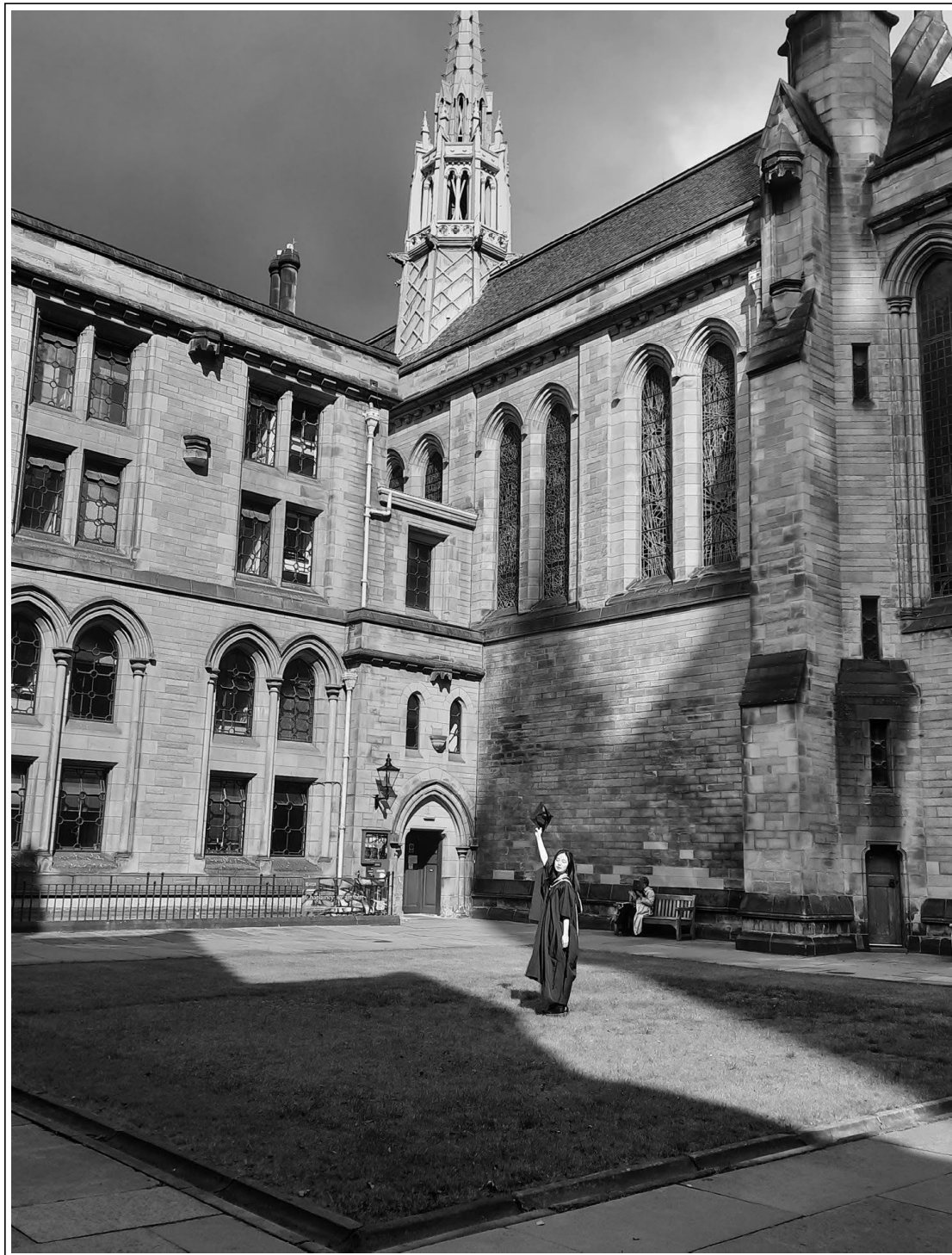
Naslednji dan (23. 8.) so se zvrstili prispevki o različnosti in razlikah v učbenikih in v praksi poučevanja. Tu so bile obravnave prazgodovine v skandinavskih učbenikih 20. stoletja (Lena Almqvist Nielsen, University West, Trollhättan), psihologije v srednjem šolstvu konec 20. stoletja na Švedskem (Ebba Christina

Blåvarg, Univ. Stockholm) in primerjave programa učbenikov in prakse verske vzgoje med 1970 in 2020 v Angliji in Italiji (Maria Lucenti, Univ. Hamburg). V obliki panela (Christian Lundahl, Örebro University, Joakim Landahl, Stockholm University, Sotiria Grek in Martin Lawn, University of Edinburgh) je bilo predstavljeno mednarodno raziskovanje v izobraževanju na primeru raziskovalnega arhiva. Ta je povezan z delom Torstena Huséna (1916–2009), švedskega strokovnjaka za izobraževanje v mednarodnih organizacijah. 17 let je vodil International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) in sodeloval pri International Institute for Educational Planning, organizaciji, ki jo je oblikoval UNESCO skupaj z drugimi mednarodnimi organizacijami.

Vsebinsko so bile povezane tudi obravnave otrok zunaj norm in šolskih standardov, ki so predstavile primere iz Švice, Danske in Avstrije (Nicole Gotling, Michèle Hofmann, Jin Hui Li, Univ. Dunaj; Rebekka Horlacher, Univ. Zurich; Christian Ydesen, Aalborg University). Kulturno raznovrstnost v zgodovini pedagogike so predstavljali primeri socialistične pedagogike Čehoslovaške (Tomáš Kasper, Dana Kasperova) in Madžarske (Tibor Darvai) ter delovanja Wolfganga Mitterja (1927–2014) na področju primerjalnega izobraževanja s poudarkom na večkulturnosti in nacionalnih izobraževalnih politikah (Rooney Figueiredo Pinto, Univ. Coimbra; Maiza de Albuquerque Trigo, Univ. Luxemburg). Trije prispevki so povezali obravnavo rusifikacije v šolstvu Ukrajine od 50. do 80. let 20. stoletja (Tetiana Havrylenko, Maryana Natsiuk, Svitlana Strilets), koncept internacionalizacije po letu 1990, saj je pred tem v osrednji in vzhodni Evropi to pomenilo ruski vpliv (Monika Orechova z univerze v Vilni, Litva) ter dostopnost študija na učiteljskišči v Budimpešti za manj premožne po 1924, posebej v času gospodarske krize v 30. letih 20. stoletja (Imre Garai, Eötvös Loránd University, Budimpešta).

Tretji dan (24. 8.) so se pričele obravnave zgodovinskega pogleda na izobraževanje Romov v Litvi, posebej v Vilni (Ingrida Ivanavičė, Irena Stonkuvienė, Univ. Vilna), in se nadaljevala tema o hladni vojni in ideologijah, ko je bilo na osnovi arhivskih virov predstavljeno iz prve roke šolanje v socialistični Madžarski v še svežih spominih otrok, zapisanih kmalu po emigraciji na zahod (Lajos Somogyvari, Univ. Pannonia, Veszprém). Nato se je z vprašanjem, kako bi izobraževal Papuanca, pričela predstavitev italijanske pedagoške teme. Antonio Labriola (1843–1904) je bil pomemben italijanski filozof in pedagog, ki je vplival na filozofe, kot so Gentile, Gramsci in Croce (Luca Oadini, Univ. Urbino). Paralelno so potekala še tri predavanja z zgodovinskimi temami: tako o poučevanju zgodovine danes kot o tradiciji nedeljskih šol Glasgowa, kjer idejo združenja socialističnih nedeljskih šol iz 90. let 19. stoletja nadaljuje sodobna rdeča nedeljska šola, ki otrokom omogoča raziskovanje narave, kulture in družbe kot pripravo za družbeno aktivno življenje (Luke Ray Di Marco Campbell, Univerza Glasgow). Tretji prispevek je pokazal, kako so madžarski učbeniki o zgodovini izobraževanja v poznem 19. stoletju pisali o evropskih in madžarskih pedagoških klasikih (Attila Nóbik, Univ. Szeged).

Prispevki o zgodovinskih temah so bili na konferenci ECER predstavljeni s predavanji, več drugih mrež pa vključuje tudi predstavitve s plakati. Med plakati,

University of Glasgow deluje od 1870 v markantnem historičnem kompleksu s stolpom ter v modernih poslopih v bližini. Univerza je zanimiva tudi za tuje podiplomske študentke in študente, ki so se v dneh konference v slovesnih študentskih oblačilih veselili zaključka študija.

predstavljenimi v posebni dvorani, smo v Glasgowu lahko opazili tudi kakšnega slovenskega – tako npr. Urške Štremfel s Pedagoškega inštituta Slovenije o dveh desetletji raziskovalnih spoznanj v Sloveniji (predstavljenega pri mreži 23 o študiju izobraževalnih politik),⁸ tudi soavtorice več predstavitev pri drugih mrežah. Poleg več sodelavcev našega Pedagoškega inštituta je bil na konferenci ECER zastopan tudi RIC – Državni izpitni center. Pri mreži o ocenjevanju in testiranju (9. Assessment, Evaluation, Testing and Measurement) sta Gašper Cankar in Darko Zupanc predstavila statistično dokumentiran slovenski prispevek, ki se sprašuje o splošni maturi kot napovedi osebnih letnih dohodkov 15 let pozneje. Raziskava je želela na osnovi tudi številčno obvladljivih podatkov za Slovenijo priti do povezav med rezultati splošne mature, socialno-ekonomskimi stanjem in osebnim uspehom v poklicni karieri.⁹

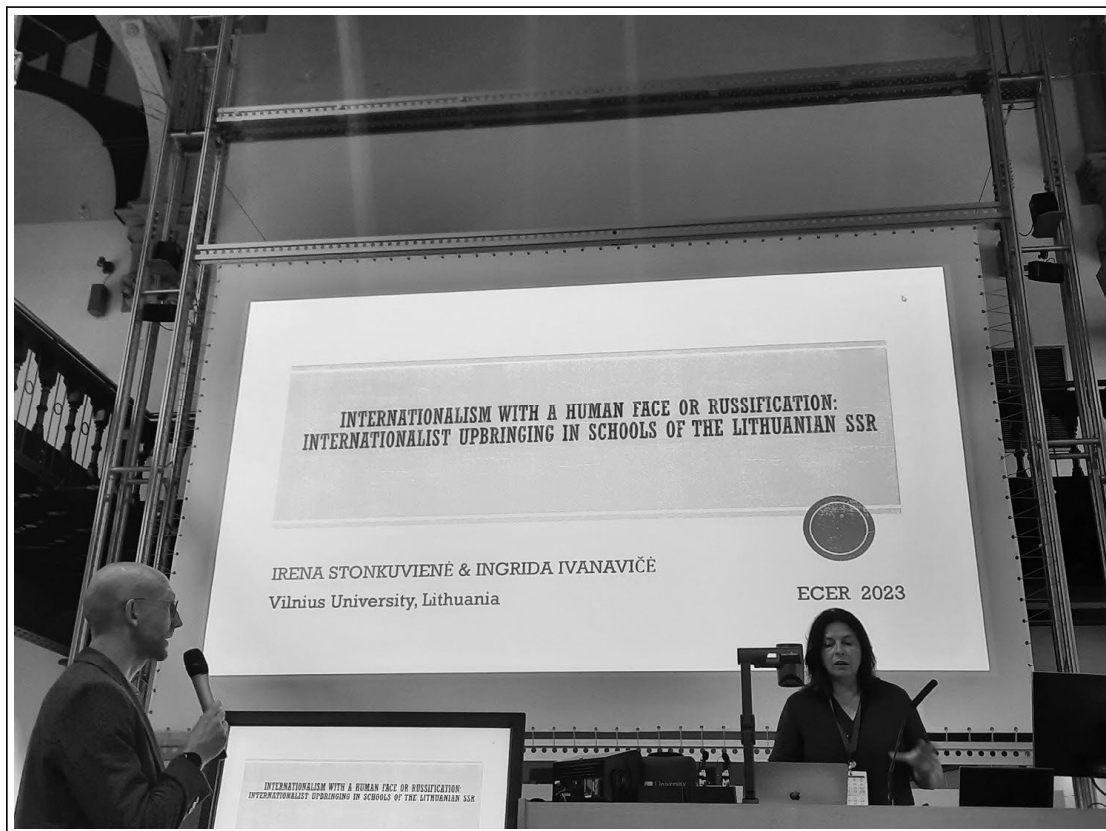
Raznolikost med nacionalizmom in internacionalizmom sta obravnavala prispevka o mednarodnih organizacijah in nacionalni izobraževalni politiki – na primeru Španije pod Francovim režimom 1953–1970 (Tamar Groves, Mariano González-Delgado z dveh španskih univerz) in o profesionalizaciji vzgojiteljic v ekskluzivnem pedagoškem okolju. Ta raziskava je del projekta Thinking Education Across Borders (Katja Grundig de Vazquez, Friedrich-Schiller-University Jena), ki poteka v sodelovanju z raziskovalno knjižnico v Berlinu BBF Bibliothek für Bildungsgeschichtliche Forschung, s katero smo sodelovali pri letošnjem simpoziju šolskih muzejev.

Sledile so razprave o moči šolskih stavb na osnovi raziskave o učinkovitosti stavb na 48 splošnih šolah v osrednji Škotski, zgrajenih med letoma 1958 in 1966, objavljene v delu Thomas A. Markus: *Buildings & Power*, 1993 (Bruno Gil, Carolina Coelho, University of Coimbra), in o švedskem gibanju za izobraževanje brez šolskih ocen 1969–1994 (Victor Johansson, Stockholm University). Lokalne poglede na načrtovanje in gradnjo šolskih stavb na Švedskem 1950–1970 je predstavilo predavanje Johana Samuelssona (Karlstad University), več prispevkov (Ann-Kathrin Hoffmann FernUniversität Hagen in sodelavcev) pa je – na osnovi mednarodnega raziskovalnega projekta s 15 študijami primerov iz evropskih, azijskih, afriških in ameriških držav – predstavilo 100-letno tradicijo waldorfske šole in pedagogike Rudolfa Steinerja v različnih državah. V Nemčiji je bila npr. prva takšna šola ustanovljena leta 1919, v sodobnosti pa deluje tam 253 šol in 11 seminarjev oz. univerz za izobraževanje učiteljev.

Pod naslovom Kdo je bil Goljat? je na primeru Švicarjev (William Tell), Dancev (Niels Ebbesen) in Škotov (William Wallace) sledila še zanimiva obravnava pripovedovanja zgodb o junakih in njihovih sovražnikih kot delov nacionalnih učnih načrtov in zgodovinopisja (Nicole Gotling, University of Vienna; Veronika Maricic, University of Edinburgh; Lukas Boser Hofmann, University of Applied Sciences and Arts Northwestern Switzerland). Razprava pa je odpirala še eno

8 NW 23, plakat, <https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/28/contribution/57605>

9 Gašper Cankar, Darko Zupanc: General Matura Score as a Predictor of Personal Yearly Income more than 15 years later in Slovenia?, <https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/28/contribution/54812>

Zasedanje s prispevkoma Slovenije in Litve (o rusifikaciji v obliki internacionalistične vzgoje v šolah je govorila Irena Stonkuvienė, Univ. Vilna) je 25. 8. vodil Pieter Verstraete s KU Lueven; oba sta na fotografiji.

temo: junakinje. Z obravnavo razvoja pismenosti province Neapelj je predavanje (Caterina Sindoni, Università degli Studi di Messina) predstavilo del raziskav o izobraževanju in gospodarskem razvoju v južni Italiji od združitve do Giolittijeve dobe 1861–1914. Zanimiva je bila tudi predstavitev šolske zgodovine Carloforte-ja, kulturne enklave na skrajnem jugozahodnem delu Sardinije (1861–1914). Otok San Pietro so 1738 naselili genovski naseljenci z značilno kulturo in jezikom, različnim od tistih na glavnem otoku (Federico Piseri, Università degli Studi di Sassari).

Dan je sklenil sprejem za udeležence konference ECER na Pedagoški fakulteti, kjer smo srečali predsednika odbora konference v Glasgowu in člana sveta EERA. Prof. Stephen McKinney je s sodelavci leta 2008 prav tu pripravil navdušujočo interdisciplinarno konferenco *The teacher: image, icon, identity* o predstavitvi učitelja v umetnosti in humanistiki. Njene rezultate, tudi slovenski prispevek, je zatem prinesel tudi tematski zbornik.¹⁰ Družabni sprejem na fa-

¹⁰ How »the teacher« is presented in literature, history, religion, and the arts: cross-cultural analyses of a stereotype / ed. Raymond McCluskey and Stephen J. McKinney; Lewiston, N.Y.; Queenston, Canada: E. Mellen, cop. 2103.

kulteti je spremljala škotska ljudska glasba, ki so jo izvajali učenci in predvsem znan domači kantavtor Frank O'Hagan s svojo skupino.¹¹ Ta dan je potekalo tudi srečanje članov mreže (Network meeting), ki ga je vodil Geert Thyssen (Western Norway University of Applied Science), in je predstavilo dejavnosti in povezovanja NW Histories of Education, tudi prisotnost na družbenih omrežjih (<https://www.facebook.com/ECERNetwork17/>). K povezovanju je prispevala tudi družabna večerja članov mreže 17 v bližnjem baru FF na 160 Woodlands Road.

Petkov dopoldan (25. 8.) je začel slovenski prispevek o različnosti šolstva na Slovenskem okoli leta 1918: materni jezik, manjšinsko šolstvo in spreminjanje državnih okvirov ("Diversity in Education in Slovenia around 1918: Mother Tongue, Minority Education and Changing National Frameworks"). Predavanje o našem zgodovinskem razvoju je sklenila sodobna tematika s problemi materinščine in začetnega osnovnošolskega pouka učencev priseljencev iz krajev nekdanje skupne države in od drugod.¹² Sledil je litovski prispevek o rusifikaciji v obliki internacionalistične vzgoje v šolah Litovske SSR. Temo je predstavila Irena Stonkuvienė (Univ. Vilna), ki je s prispevkom sodelovala tudi leta 2016 na 37. slovenskem zborovanju zgodovinarjev na Ravnah na Koroškem na temo o zgodovini izobraževanja.

Malo poseben je bil panel o spornih identitetah, ki je v obliki simpozija obravnaval različno razumevanje državlanske vzgoje v Evropi (Contested Identities in Europe – Historical Insights into the Construction of Citizenship Education from the Bottom up), razmerje med izobraževanjem in političnimi ideali od dvajsetih let 20. stoletja do sodobnosti ter zajel teme od Španije do Madžarske in od Združenega kraljestva do Italije. Pripravil in vodil ga je Thomas Ruoss (Swiss Federal University of Vocational Education and Training) ter sodeloval z Margot Joris in predstavitelji posameznih tem.

Tako je državljsko vzgojo na drugi strani z madžarskim primerom Kádárjeve dobe (1957–1985) predstavil tudi za nas vedno zanimivi Lajos Somogyvári (Univ. Pannonia, Veszprém). Pri tem se je spraševal, kaj pomeni državljska vzgoja v nedemokratični družbi. Španski primer je ob vprašanju skupnosti obravnaval odnos med katoliškimi združenji in državo na področju izobraževanja od leta 1978, ko so sprejeli novo ustavo, do leta 2006. O prizadevanjih za pluralnost šolstva po 1975 in o zapletenosti odnosov priča kar sedem celovitih izobraževalnih reform v 40 letih, nekatere bolj naklonjene državnemu modelu javnega izobraževanja, druge pa bolj svobodi staršev pri izbiri zasebnih šol, predvsem katoliških, podprtih z javnimi sredstvi (Tamar Groves, Ignacio Navarrete-Sánchez, Univ. Extremadura). Primer Velike Britanije je predstavil tamkajšnja Zveza Lige narodov (League of Nations Union) 1919–1939, mednarodno razumevanje med

11 Frank O'Hagan, Singer, Songwriter, Musician, <https://www.frankohagan.com/>

12 B. Šuštar, K. Farkaš, Diversity in Education in Slovenia around 1918: Mother Tongue, Minority Education and Changing National Frameworks, <https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/28/contribution/56033>

Razumevanje državljske vzgoje v različnih državah Evrope je 25. 8. v Glasgowu pri mreži 17. Zgodovine izobraževanja predstavilo več predavateljev. Na fotografiji so sodelavci te teme Contested Identities in Europe.

narodi in prizadevanja za svetovno državljanstvo med mlajšo generacijo v prizadevanjih spremeniti srca in misli (Susannah Wright, Oxford Brookes University).

S pogledi zahodnoevropske skrajne desnice na izobraževanje in državljanstvo od leta 1945 nas je z analizo arhivskih dokumentov seznanila še Anja Giudici (Newcastle University). Na začetku prispevka je navedba, da so izobraževalni sistemi »stroji za razvrščanje« (Domina et al. 2017), saj izobraževalne strukture prispevajo k oblikovanju identitete in družbene stratifikacije državljanov. Podobno so v obliki simpozija povezanih tem na konferenci obravnavali avtizem (25. 8.) pri mreži inkluzivno izobraževanje, kar je s sodelavci pripravil Andreas Köpfer, University of Education Freiburg, srečali pa smo tudi teme iz pedagogike športa, a prav obsežnost konference je usmerjala pozornost k zgodovini šolstva.

Sklepna slovesnost je na univerzi potekala v tradicionalni Bute Hall, dvorani, ki spominja na cerkveno ladjo, z okni z barvnimi stekli, na katerih pa so upodobljeni znanstveniki in literati, in z orglami, ki so se tudi slavnostno oglasile. Zahvalam predsednika odbora konference v Glasgowu prof. Stephena McKinneyja in predsednika EERA Joeja O'Hare (na prvem mestu številnim prostovoljcem) je sledila predstavitev naslednje konference ECER na Cipru in zamenjava na

predsedniškem mestu: nova predsednica EERA je norveška prof. Marit Honerød Hoveid. Tedaj smo tudi izvedeli, da je konferenca ECER v Glasgowu 2023 povežala 3450 udeležencev iz 80 držav, ki so predstavili teme na 1030 zasedanjih, še 521 pa je bilo udeležencev (in 361 predavateljev) na uvodnem dnevu za mlade raziskovalce na začetku poti.

Del univerze in poslopij je tudi Hunterian Museum s prirodnoslovnimi, etnografskimi in arheološkimi zbirkami, ki je poznan tudi po mednarodno opaznem sodobnem muzejskem projektu dopolnjevanja predmetov s stalne razstave z vključevanjem drugih, tudi nelagodnih pogledov (Community curators/Curating discomfort).¹³ Tam hranijo tudi dragoceno rektorjevo žezlo (iz okoli 1460), kupo in leseni sedež z univerzitetnim grbom: vzpenjajoča se lev in samorog, ki ju najdemo tudi na stopnišču ob enem od vhodov, prenešana s stare univerzitetne zgradbe (Old College) sredi mesta. Posebno mesto ima v Glasgowu tudi Adam Smith 1723-1790, ki so ga tudi pri nas radi omenjali dijakom pri srednješolskem pouku sociologije. A bil je priljubljen profesor moralne filozofije, tudi rektor, saj na univerzi srečamo njegov celopostavni marmorni kip, v Univerzitetni knjižnici, ki hrani več njegovih in z njim povezanih del, pa tudi razstavo. Zraven je tudi galerija - Hunterian Art Gallery z lepo zbirko slikarstva in keramike in ob njej prostori (The Mackintosh House), kjer je z originalno opremo muzejsko predstavljena notranjost žal podrtega domovanja sedaj slavnega arhitekta Charlesa R. Mackintosha. Njegova znamenita šolska stavba je imenitno namenjena za šolski muzej (Scotland Street School Museum),¹⁴ ki je del muzejev mesta, a ga sedaj ravno obnavljajo. Po konferenci sem si ogledal še nekaj od muzejske ponudbe mesta, ki je bogata in muzeji veliki kot npr. Kelvingrove art gallery and museum, pa tudi zgodovinsko zanimive dele mesta (Govan old, katedralo in Necropolis – impresivno staro pokopališče na griču nad mestom). Poseben je tudi verski muzej (St. Mungo Museum of Religious Life and Art), ki tudi našim muzealcem ni povsem neznan,¹⁵ z izobraževalno in povezovalno vlogo v tudi versko vedno bolj raznovrstnem mestu.

Branko Šuštar

¹³ Curating discomfort,
<https://www.gla.ac.uk/hunterian/about/achangingmuseum/curatingdiscomfort/abouttheprocess/>

¹⁴ Scotland Street School Museum,
<https://www.glasgowlife.org.uk/museums/venues/scotland-street-school-museum>
Na razstavo v tem muzeju je kratko opozorila Šolska kronika 2011, št. 3 v prispevku Kako predstavljajo šolski muzeji po Evropi obleko v šoli?

¹⁵ Verska kultura v Muzeju St. Mungo - Museum of religious life and art v Glasgowu, mnz.si: muzejske novice = museum news, 5, št. 2, 2009, str. 6-7.